

Wyrok
(nieprawomocny)
z dnia 17 marca 2025 r.

Skład orzekający

Przewodniczący: Sędzia Andrzej Kurzych.

Sentencja

Sąd Rejonowy w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2025 r. w T. na posiedzeniu niejawnym
sprawy z powództwa K. A.
przeciwko Sądowi Rejonowemu w I.
o wynagrodzenie za pracę

- I. zasądza od pozwanego Sądu Rejonowego w I. na rzecz powoda K. A. tytułem wynagrodzenia za pracę kwotę:
 - 1) 11.700,00 zł (jedenaście tysięcy siedemset złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 3 maja 2024 r. do dnia zapłaty,
 - 2) 2.925,00 zł (dwa tysiące dziewięćset dwadzieścia pięć złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 czerwca 2024 r. do dnia zapłaty,
 - 3) 2.925,00 zł (dwa tysiące dziewięćset dwadzieścia pięć złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 lipca 2024 r. do dnia zapłaty,
 - 4) 2.925,00 zł (dwa tysiące dziewięćset dwadzieścia pięć złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 sierpnia 2024 r. do dnia zapłaty,
 - 5) 2.925,00 zł (dwa tysiące dziewięćset dwadzieścia pięć złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 września 2024 r. do dnia zapłaty,
 - 6) 2.950,00 zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 października 2024 r. do dnia zapłaty,
 - 7) 2.950,00 zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 lutego 2024 r. do dnia zapłaty,
- II. oddala powództwo w pozostałym zakresie,
- III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.700,00 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów procesu z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty,
- IV. nadaje wyrokowi w punkcie I. rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 14.750,00 zł (czternaście tysięcy siedemset pięćdziesiąt złotych),
- V. obciąża Skarb Państwa kosztami sądowymi przejmując je na rachunek Sądu Rejonowego w Toruniu.

Uzasadnienie faktyczne

Powód K. A. wniósł pozew przeciwko Sądowi Rejonowemu w I. o zapłatę kwoty 26.375,00 zł tytułem wyrównania wynagrodzenia za pracę za okres od 1 stycznia 2024 r. do 30 września 2024 r. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwot i dat wskazanych w pozwie.

Z uzasadnienia pozwu wynika, że powód od czerwca 2017 r. do 30 września 2024 r. zajmował stanowisko dyrektora Sądu Rejonowego w I. W ocenie powoda w spornym okresie doszło do zaniżenia przysługującego mu wynagrodzenia za pracę. Podlegało ono z mocy prawa waloryzacji średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń, który w ustawie budżetowej na 2024 r. został ustalony w wysokości 120%. Pracodawca takowej waloryzacji jednak nie przeprowadził.

W odpowiedzi na pozew pozwany Sąd Rejonowy w I. wniósł o oddalenie powództwa w całości. Pozwany nie kwestionował wysokości zgłoszonego przez powoda roszczenia i wskazanych w pozwie dat wymagalności. Zaznaczył, że zasadność powództwa pozostawia do oceny Sądu, albowiem w zakresie obowiązku przeprowadzenia waloryzacji wynagrodzeń występują rozbieżne stanowiska i nie ma ugruntowanej linii orzeczniczej.

Wyrok został wydany na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 148¹ § 1 k.p.c.

Sąd ustalił co następuje:

Powód K. A. z dniem 3 lipca 2017 r. został powołany na stanowisko dyrektora Sądu Rejonowego w I. Z dniem 16 czerwca 2024 r. powód został odwołany ze stanowiska dyrektora. Stosunek pracy powoda ustał z upływem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, tj. z dniem 30 września 2024 r.

Począwszy od 1 listopada 2023 r. powodowi przysługiwało wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 12.500,00 zł. Powód miał również prawo do dodatku za wieloletnią pracę w wysokości 17%, a począwszy od sierpnia 2024 r. w wysokości 18%.

Zgodnie z § 52 ust. 3 obowiązującego u pozwanego Regulaminu pracy wynagrodzenie za pracę płatne jest do ostatniego dnia miesiąca. Jeżeli ustalony dzień wypłaty wynagrodzenia przypada na dzień wolny od pracy, wynagrodzenie wypłaca się w dniu poprzednim.

Pracodawca nie przeprowadził waloryzacji wynagrodzenia za pracę powoda, mimo że ustalony ustawą budżetową na 2024 r. średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń wynosił 120%.

W przypadku przeprowadzenia waloryzacji przysługujące powodowi wynagrodzenie (wynagrodzenie zasadnicze i dodatek za wieloletnią pracę) byłoby wyższe w okresie od stycznia do lipca 2024 r. o 2.925,00 zł, a w okresie od sierpnia do września 2024 r. o 2.950,00 zł.

(fakty bezsporne)

Uzasadnienie prawne

Sąd zważył, co następuje:

Ustalony stan faktyczny nie był przedmiotem sporu między stronami. W szczególności nie było kontrowersji co do tego, jaka byłaby wysokość wynagrodzenia powoda, gdyby przeprowadzono jego waloryzację zgodnie z przewidzianym na 2024 r. średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń (120%). Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało zatem wyłącznie zbadania kwestii prawnych.

Materia zasad wynagradzania dyrektorów sądów uregulowana jest w kilku aktach prawnych. Wymienić tu należy ustawę z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334 z późn. zm.; dalej jako USP) i rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie wynagrodzenia dyrektora sądu i zastępcy dyrektora sądu (Dz. U. z 2023 r. poz. 2376), a na zasadzie odesłania także ustawę z 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. z 2018 r. poz. 577 z późn. zm.; dalej jako ustawa o pracownikach sądów i prokuratury). Nieodzwonne też jest stosowanie przepisów ustawy z 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 1356; dalej jako ustawa o kształtowaniu wynagrodzeń) oraz ustaw budżetowych na dany rok. System ten jawi się więc jako stosunkowo skomplikowany.

Zgodnie z art. 32c § 1 USP dyrektorowi sądu i zastępcy dyrektora sądu przysługuje wynagrodzenie zasadnicze, którego wysokość ustala Minister Sprawiedliwości. Stosownie zaś do art. 32d § 2 zd. 1 USP do dyrektora sądu oraz zastępcy dyrektora sądu stosuje się odpowiednio przepisy art. 6-7, art. 9-11 oraz art. 14a-18 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. z 2018 r. poz. 577).

Cytowany przepis art. 32d § 2 zd. 1 USP nakazuje odpowiednie stosowanie m.in. art. 14a ustawy o pracownikach sądów i prokuratury. Odesłanie to zostało dodane do USP ustawą z 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 31). Zgodnie z uzasadnieniem projektu jego celem było objęcie dyrektorów sądów i ich zastępców uregulowanymi w art. 14a ustawy o pracownikach sądów i prokuratury zasadami podwyższania wynagrodzeń urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury (druk 1656). Ten zaś przepis z kolei stanowi, iż podwyższenie wynagrodzeń urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury lub pracowników Biura Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego następuje w terminach i na zasadach określonych dla pracowników państwowej sfery budżetowej nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.

Zamieszczony w art. 32d § 2 zd. 1 USP nakaz odpowiedniego stosowania art. 14a ustawy o pracownikach sądów i prokuratury oznacza konieczność zbadania czy przepis odniesienia, a więc ten, do którego następuje odesłanie, ma być stosowany bez żadnych zmian w jego dyspozycji, z pewnymi modyfikacjami, czy też w ogóle nie może być stosowany (głównie ze względu na bezprzedmiotowość bądź też całkowitą sprzeczność z przepisami ustanowionymi dla tych stosunków, do których miałyby być stosowany odpowiednio; zob. J. Nowacki, "Odpowiednie" stosowanie przepisów prawa, PiP 19.3/1964, s. 370-371). Nie może budzić wątpliwości, że art. 14a ustawy o pracownikach sądów i prokuratury znajduje zastosowanie do wynagrodzeń dyrektorów sądów bez żadnych modyfikacji. Trudno byłoby uznać, że odesłanie do konkretnego, wskazanego wprost w normie odsyłającej przepisu byłoby ustanowione tylko po to, aby w procesie stosowania prawa przepis ten nie był stosowany. Z uwagi na jednoznaczną treść normy odniesienia nie ma też potrzeby i w zasadzie też możliwości wprowadzania do niej jakichkolwiek zmiany. Byłoby to zresztą sprzeczne z zamierzeniami projektodawcy przedstawionymi w uzasadnieniu projektu.

Kategorię pracowników państwowej sfery budżetowej objętych i nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń definiują przepisy ustaw budżetowych. W przypadku 2024 r. chodzi o art. 9 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. poz. 122 z późn. zm. z dnia 1 lutego 2024 r.), który wymienia pracowników objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń. Co istotne, katalog ten ma charakter zamknięty. Nie obejmuje on stanowiska dyrektora sądu, co oznacza, że osoby

zatrudnione na tym stanowisku nie są objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń. Tych osób dotyczy art. 9 ust. 1 pkt 1 lit. b wymienionej ustawy budżetowej.

W konsekwencji podwyższenie wynagrodzeń dyrektorów sądów odbywa się według takich samych reguł jak w przypadku urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury (art. 14a). Zastosowanie mają więc terminy i zasady obowiązujące w odniesieniu do pracowników państwowej sfery budżetowej nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń, a te zostały uregulowane w ustawie o kształtowaniu wynagrodzeń. W myśl art. 4 ust. 2 tej ustawy wynagrodzenia osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń waloryzowane są średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń. Stosownie do art. 8 ust. 1 podwyższenie wynagrodzeń dla pracowników państwowej sfery budżetowej następuje w ciągu 3 miesięcy po ogłoszeniu ustawy budżetowej, z wyrównaniem od dnia 1 stycznia danego roku. Sam zaś średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej określa, zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 3, ustawa budżetowa.

Ustawa budżetowa na rok 2024 r. ustaliła średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, z wyłączeniem osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe - w wysokości 120,0% (art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. a).

Powstaje w związku z tym kluczowe dla niniejszej sprawy pytanie, czy przedstawione regulacje prawne ustanawiają indywidualną normę prawną, która może być podstawą roszczenia dyrektora sądu o podwyższenie wynagrodzenia zgodnie z podanym w art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy budżetowej na rok 2024 r. wskaźnikiem 120%, czy też obligują jedynie do generalnego podwyższenia wynagrodzeń do 120%. W ocenie Sądu, system odesłań oraz "domknięty" charakter norm, które go tworzą uzasadniają opowiedzenie się za pierwszym stanowiskiem. Przytoczone przepisy art. 4 ust. 2 i 8 ust. 1 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń ustanawiają normę imperatywną, nie dają żadnego luzu decyzyjnego. Wprost w nich jest mowa o obowiązku waloryzacji w określonym terminie. Taki kształt regulacji wskazuje, że ów obowiązek dotyczy konkretnego wynagrodzenia, nie zaś puli podwyżki dla całej grupy zawodowej, którą następnie rozdziela Minister Sprawiedliwości według niezależnego od ustawy o kształcie wynagrodzeń klucza. Interpretacji tej nie stoi na przeszkodzie treść art. 32c § 1 USP, który wskazuje Ministra Sprawiedliwości jako podmiot, który określa wynagrodzenie zasadnicze dyrektora sądu. Przepis ten ma wyłącznie charakter kompetencyjny i jako taki nie wyklucza on waloryzacji dokonywanej w trybie ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń.

Takie rozumienie wskazanych przepisów można wydedukować także z szerokiego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego na tle spraw o przeprowadzenie waloryzacji wynagrodzeń urzędników sądowych i kuratorów sądowych za lata, w których ustawy budżetowe nie podwyższały wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej (było to zjawisko w zasadzie permanentne). Tytułem przykładu można wskazać tu postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 11 lutego 2015 r., P 44/13, OTK-A 2015/2, poz. 21 oraz wyroki Sądu Najwyższego z 30 listopada 2016 r., III PK 14/16, LEX nr 2238230 i z 22 listopada 2016 r., III PK 15/16, LEX nr 2169494. W orzeczeniach tych nie negowano, iż art. 4 ust. 2 i art. 8 ust. 1 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń mogą być podstawą indywidualnych roszczeń pracowników, lecz przyjmowano, że nie ma podstaw do waloryzacji wynagrodzeń w sytuacji, w której ustawa budżetowa nie przewiduje wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.

Resumując, powodowi przysługiwało roszczenie o przeprowadzenie waloryzacji jego wynagrodzenia zgodnie z ustalonym w ustawie budżetowej na 2024 r. wskaźnikiem 120%. Wynagrodzenie zasadnicze

powoda w 2024 r. opiewało na kwotę 12.500,00 zł. Na skutek waloryzacji winno ono wynieść 15.000,00 zł. Łącznie z przysługującym powodowi dodatkiem za wieloletnią pracę w okresie od stycznia do lipca 2024 r. wynagrodzenie powoda łącznie powinno być wyższe o 2.925,00 zł, a od sierpnia do września 2024 r. o 2.950,00 zł (w związku ze wzrostem dodatku za wieloletnią pracę z 17% do 18%). W związku z tym w punkcie I. sentencji wyroku Sąd na podstawie art. 4 ust. 2 i art. 8 ust. 1 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń zasądził dochodzoną pozwem kwotę.

Tak ukształtowane wynagrodzenie powoda nie naruszało przepisów rozporządzenia w sprawie wynagrodzenia dyrektora sądu i zastępcy dyrektora sądu. Zgodnie z § 2 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 lit. a rozporządzenia wysokość wynagrodzenia zasadniczego dyrektora sądu ustala się w odniesieniu do maksymalnej wysokości wynagrodzenia zasadniczego na stanowisku samodzielnym określonego w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 marca 2017 r. w sprawie stanowisk i szczegółowych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2016). W przypadku sądów rejonowych o liczbie stanowisk sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych mniejszej niż 40 (tak jak w przypadku Sądu Rejonowego w I.) wysokość wynagrodzenia zasadniczego dyrektora nie może być wyższa niż 105% wskazanego wynagrodzenia.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia z 3 marca 2017 r. wynagrodzenie urzędnika lub innego pracownika sądów lub prokuratury zatrudnionego na stanowisku samodzielnym mieścić się winno w okresie od 1 lipca 2023 r. do 10 maja 2024 r. w widełkach od 3.600,00 zł do 15.000,00 zł, a w okresie od 11 maja 2024 r. w widełkach od 4.300,00 zł do 18.000,00 zł. Oznacza to, że ustalone dla powoda na skutek waloryzacji wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 15.000,00 zł nie naruszało rozporządzenia. Gdyby jednak nawet do tego doszło, to i tak, zgodnie z hierarchią aktów prawnych, należałoby dać pierwszeństwo regulacjom ustawowym.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. Zgodnie z obowiązującym w pozwanym Sądzie regulaminem pracy wynagrodzenie było płatne do ostatniego dnia miesiąca (§ 52 ust. 3). Stąd też odsetki należały się co do zasady od dnia następnego, tj. pierwszego dnia miesiąca.

Częściowo roszczenie odsetkowe podlegało jednak oddaleniu, co wynikało z art. 8 ust. 1 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń. Waloryzacja wynagrodzenia winna nastąpić w ciągu 3 miesięcy po ogłoszeniu ustawy budżetowej, z wyrównaniem od dnia 1 stycznia danego roku. Ustawa budżetowa na rok 2024 została ogłoszona 1 lutego 2024 r., a więc wyrównanie wynagrodzenia powinno nastąpić do 1 maja 2024 r. 1 maja jest dniem wolnym od pracy, a zatem końcowy termin zapłaty wyrównania uległ przesunięciu na 2 maja 2024 r. (zob. art. 115 k.c.). W konsekwencji co do roszczenia o wyrównanie wynagrodzenia za okres od stycznia do kwietnia 2024 r. pozwany popadł w opóźnienie w dniu 3 maja 2024 r. Powództwo o odsetki za okres wcześniejszy podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie II. wyroku.

W punkcie III. wyroku Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 2.700,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, jako że powód był reprezentowany przez fachowego pełnomocnika (§ 2 pkt 5 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych; Dz. U. z 2023 r. poz. 1935).

W punkcie IV sentencji wyroku na podstawie art. 477² § 1 k.p.c. Sąd nadał wyrokowi w punkcie I. rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 14.750,00 zł, odpowiadającej kwocie pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia powoda.

Z uwagi na brak prawnych możliwości obciążenia stron procesu kosztami sądowymi, należało przejąć je na rachunek Skarbu Państwa.